

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยระดับความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นบุคลากรทางการศึกษาต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นระดับมากที่สุด 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับ ด้านที่มีระดับความคิดเห็นระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการประสานงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านวิสัยทัศน์ ตามลำดับ

ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับความคิดเห็นบุคลากรทางการศึกษาต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นระดับมากที่สุด 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ คุณธรรมจริยธรรม ด้านการตัดสินใจ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถใน

การบริหาร และ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ ด้านที่มีระดับความคิดเห็นระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการประสานงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการติดต่อสื่อสาร และ ด้านวิสัยทัศน์ ตามลำดับ

ผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับความคิดเห็นบุคลากรทางการศึกษาต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า

มีระดับความคิดเห็นระดับมากที่สุด 7 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ คุณธรรมจริยธรรม ด้านการประสานงาน ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านการตัดสินใจ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกภาพ และ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ ด้านที่มีระดับความคิดเห็นระดับมาก 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ติดต่อสื่อสาร และ ด้านวิสัยทัศน์ ตามลำดับ

กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับความคิดเห็นบุคลากรทางการศึกษาต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีระดับความคิดเห็นระดับมากที่สุด 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านบุคลิกภาพ และ คุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับ ด้านที่มีระดับความคิดเห็นระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการประสานงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ติดต่อสื่อสาร และ ด้านวิสัยทัศน์ ตามลำดับ

2. ผลการสรุปประเด็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านความสามารถในการบริหาร พบว่า ผู้บริหารต้องมีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์สถานศึกษาโดยส่งเสริมการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรให้ชัดเจน มอบหมายงานตรงตามความสามารถของบุคลากร ประเมินประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ สร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน และสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.2 ด้านวิสัยทัศน์ พบว่า ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยขององค์กร กำหนดเป้าหมายในการบริหารสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจนและมีความยืดหยุ่นในแนวทางปฏิบัติ

มีการวางแผนที่ดี ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีการคิดทำงานใหม่ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีทัศนคติที่ดี มีจิตสำนึกรับผิดชอบงานและสังคม

2.3 ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะของผู้อื่นเพื่อนำมาพัฒนาตนเอง มีใบหน้ายิ้มแย้มเสมอ พุดจาไพเราะ ชัดเจน แต่งกายถูกกาลเทศะ สะอาดเรียบร้อย เป็นผู้ที่มีความสง่างาม มีวุฒิภาวะสามารถควบคุมอารมณ์ของตัวเองได้ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และที่สำคัญต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ เป็นที่นำเคารพนับถือของผู้ใต้บังคับบัญชาและชุมชน

2.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ผู้บริหารเป็นคนอหฺยาศัยดี ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้เกียรติและ เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลอื่น ควรให้ความจริงใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา โดยไม่หวังผลประโยชน์ เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดี

2.5 ด้านการตัดสินใจ พบว่า การตัดสินใจของผู้บริหารต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องและเพียงพอ เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจ โดยอาศัยความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และกฎระเบียบเป็นสำคัญ และในการตัดสินใจเรื่องจำเป็นต้องให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้การตัดสินใจในครั้งนั้นถูกต้องที่สุด

2.6 ด้านการประสานงาน พบว่า ผู้บริหารควรสั่งการให้ชัดเจนง่ายต่อการปฏิบัติกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน ลดความซ้ำซ้อน กำกับติดตาม นิเทศ การปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ และสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีเป้าหมายร่วมกัน

2.7 ด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจกับเรื่องที่ต้องการสื่อสาร การติดต่อสื่อสารด้วยลายลักษณ์อักษรต้องชัดเจน เข้าใจง่าย สามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง การติดต่อด้วยวาจาหรือคำพูด ต้องมีความสุภาพอ่อนโยน การมอบหมายงานแก่บุคลากรควรเหมาะสมกับความสามารถและความถนัด ต้องรู้จักใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการบริหาร องค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

2.8 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ผู้บริหารควรมีความรู้ด้านเทคโนโลยี สามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดให้มีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อการใช้งาน ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสได้ใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.9 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า ผู้บริหารควรดำรงชีวิตอยู่ในครรลองครองธรรม ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม มีสติ สัมปชัญญะ มีความเมตตากรุณา เอื้ออาทรต่อ

ผู้ได้บังคับบัญชา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญ ตั้งใจ ปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรม มีความ สุขุมรอบคอบ ดำรงชีวิตอย่างพอเพียง ละเว้นจากอบายมุข และ สิ่งเสพติด สร้างความศรัทธา และการยอมรับจากบุคคลทั่วไป และ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ได้บังคับบัญชา

อภิปรายผล

จากการวิจัย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลดังนี้

สมมติฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัย ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นว่า แต่ละด้านเหล่านี้ เป็น องค์ประกอบสำคัญที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมี ด้านการตัดสินใจ โดยเฉพาะเรื่อง ผู้บริหารใช้หลัก ประชาธิปไตยและความยุติธรรม ในการตัดสินใจ ซึ่งบุคลากรมีความเห็นระดับมากที่สุด นอกจากนี้ผู้บริหารควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี โดยเฉพาะเรื่อง ผู้บริหารพัฒนาความสามารถของ บุคลากรในการทำงานเป็นทีม รวมถึงความสามารถในการบริหาร โดยเฉพาะเรื่อง ผู้บริหาร สามารถบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารเป็นผู้นำองค์กร จึงต้องเป็น ผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น คล่องแคล่ว ในการทำงาน ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารควรมีความประพฤติดี มีความยุติธรรมเป็นที่ยอมรับในด้าน คุณธรรม จริยธรรมจากชุมชน ด้านการประสานงาน ผู้บริหารควรมีการจัดทำคำสั่งของ โรงเรียนที่ชัดเจน ผู้บริหารในยุคปฏิรูปการศึกษา จำเป็นต้องมีความรู้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมไปถึงจัด ให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อการใช้งาน การเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ต้องมีทักษะด้านการติดต่อสื่อสารที่ดี และมีความสามารถในการติดต่อประสานงานบุคคลที่มีชื่อเสียง และนักการเมืองทุกระดับ และ ผู้บริหารต้องมี วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล คิดริเริ่มทำงานใหม่โดยใช้ความรู้ความสามารถของตนเอง ที่กล่าวมานั้น ล้วนเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหาร จึงจะนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาที่ดี

มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล นำพองค์กร ไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับกับงานวิจัยของ ไพบุลย์ นาชัยลาน (2551 : 98-100) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ในสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรู้ทางวิชาการ และด้านความสามารถในการบริหาร ตามลำดับ และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านความสามารถในการบริหารงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พุทธิพงษ์ มนตรีโพธิ์ (2550 : 137-138) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่าระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ด้านการตัดสินใจ และด้านความรับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของประมวล ชิลวงษ์ (2547 : 72-73) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของครู และคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กริชเพชร คำโสภา (2548 : 125-130) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริง โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่รายด้านอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน และ ด้านภาวะผู้นำ ในรายด้านจัดลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม ด้านภาวะผู้นำ และด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ในรายด้านจัดลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ และ ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ตลอดจนสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย ยมรัตน์ (2549 : 111-121) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความสามารถในการบริหาร และด้านวิชาการเมื่อพิจารณาตามสถานภาพโดยรวม พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธราภรณ์ จิวขันธ์ (2554 : 69-79) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูอำเภอบางละมุง กลุ่ม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูอำเภอบางละมุง กลุ่ม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 3 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิติมา เอมะ (2554 : 76-85) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร (2552 : 63-71) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม เป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุดด้านวิสัยทัศน์ โดยเฉพาะ เรื่องผู้บริหารกำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร โดยการศึกษาต่อ การอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เนื่องจากบุคลากรทางการศึกษา อาจมองว่า ในการอบรม สัมมนา นั้นส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผนการสอน รวมไปถึง ผู้เข้าร่วมอบรม สัมมนา ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย เช่น ค่าน้ำมัน ซึ่งไม่สามารถเบิกได้ จนกลายเป็นภาระเพิ่มมากยิ่งขึ้น ส่วนเรื่องการศึกษาดูงานนั้น หลายๆ โรงเรียนก็มีโครงการทัศนศึกษาประจำปี จึงทำให้บุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นในด้านนี้น้อยที่สุด

2. จากการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นที่น่านำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 ด้านความสามารถในการบริหาร พบว่า ผู้บริหารต้องมีการกำหนดแผน ยุทธศาสตร์สถานศึกษาโดยส่งเสริมการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรให้ชัดเจน มอบหมายงานตรงตามความสามารถของบุคลากร ประเมิน

ประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ สร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน และสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ ชีระ รุญเจริญ (2553 : 133-163) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี มีคุณลักษณะหลักที่สำคัญ ด้านความสามารถในการบริหารดังนี้ ความสามารถในการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริม การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดโครงสร้างองค์กร และการบริหารงานอย่าง มีระบบ มีการวางแผนและการกำหนดนโยบายที่ดี จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ส่งเสริมความสัมพันธ์และประสานความร่วมมือกับชุมชน ส่งเสริมให้มีการจัด สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมและพัฒนาครูอยู่สม่ำเสมอ จัดหลักสูตรสถานศึกษา จัดการเรียนการสอน และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีสอดคล้อง เหมาะสมกับความต้องการของ ผู้เรียน ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.2 ด้านวิสัยทัศน์ พบว่า ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยขององค์กร กำหนดเป้าหมายในการบริหารสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจนและมีความยืดหยุ่นในแนวทางปฏิบัติ มีการวางแผนที่ดี ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีการคิดทำงานใหม่ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการ พัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีทัศนคติที่ดี มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่องานและสังคม ซึ่ง สอดคล้องกับ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2543 ก : 27-31) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษาเมื่อ อาชีพไว้ว่าผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ สามารถที่จะกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาเมื่ออาชีพต้อง มีทักษะที่สำคัญในการกำหนดเป้าหมายในการทำงาน กำหนดนโยบายและวิธีการทำงานที่ ชัดเจน

2.3 ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะของ ผู้อื่นเพื่อนำมาพัฒนาตนเอง มีใบหน้ายิ้มแย้มเสมอ พุดจาไพเราะ ชัดเจน แต่งกายถูกกาลเทศะ สะอาดเรียบร้อย เป็นผู้ที่มีความสง่าผ่าเผย มีวุฒิภาวะสามารถควบคุมอารมณ์ของตัวเองได้ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และที่สำคัญต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ เป็นที่น่าเคารพนับถือของผู้ใต้บังคับบัญชาและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ กาญจน์ เรืองมนตรี และชีระ รุญเจริญ (2548 : 18-26) ได้กล่าวว่า องค์กรประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ประสิทธิผลการบริหารและการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา ด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความริเริ่มสร้างสรรค์ มี

ความเชื่อมั่นในตนเอง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง จิตใจมั่นคง หนักแน่น มีความอดทน อดกลั้น มุ่งมั่นอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สนใจใฝ่รู้ เฝ้าทันการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์ มีมนุษยสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าคิดนอกกรอบ กล้าตัดสินใจความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น กล้องแคล้ว ว่องไว รู้จักสร้างและระวังบุคลิกลักษณะของตนเองไว้เป็นแบบอย่างที่ดี และมีทักษะในการเทคโนโลยี

2.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ผู้บริหารเป็นคนอหฺรยาศยดี ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้เกียรติและ เคารพศักคีศรีความเป็นมมนุษยของผู้ได้บงคับบัญชาและบุคคลอื่น ควรให้ ความจริงใจต่อผู้ได้บงคับบัญชา โดยไม่หวังผลประโยชน์ เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสัมพันธที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ (2551 : 4-10) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ต้องใช้ความสามารถอย่างสูงการบริหารจัดการในการดูแล สนับสนุนให้ครูและให้บุคลากรของสถานศึกษาใช้ความรู้ความสามารถทำงานการเรียน การสอนอย่างเต็มประสิทธิ และ ที่สำคัญ คือ การรู้จักการให้ความสำคัญและเคารพในศักยภาพ ของผู้อื่น การมีทักษะสูงด้านมนุษยสัมพันธ์และกระบวนการกลุ่ม-ทีมในการทำงาน

2.5 ด้านการตัดสินใจ พบว่า การตัดสินใจของผู้บริหารต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศ ที่ถูกต้องและเพียงพอ เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจ โดยอาศัยความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และกฎระเบียบเป็นสำคัญ และในการตัดสินใจบางเรื่องจำเป็นต้องให้บุคลากร มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้การตัดสินใจในครั้งนั้นถูกต้องที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ชีระ รุญเจริญ (2553 : 133-163) ได้กล่าวถึง ลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี มีคุณลักษณะหลัก ที่สำคัญ สอดคล้องกับด้านการตัดสินใจคือ ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารควรมีความรู้ และเป็นผู้นำด้านวิชาการ มีความรู้ทักษะ ประสบการณ์ด้านการบริหารงาน ผู้บริหารควรมี ความรู้ด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารควรเป็นนักวางแผนและการกำหนดนโยบายที่ดี เป็น ผู้ที่ตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการที่ดี จัรระบบสารสนเทศที่เหมาะสมและทันสมัย รู้จักมอบหมาย อำนางและความรับผิดชอบแก่ผู้ที่เหมาะสม การตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศ มีความรับผิดชอบงาน และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

2.6 ด้านการประสานงาน พบว่า ผู้บริหารควรสั่งการให้ชัดเจนง่ายต่อการปฏิบัติ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน ลดความซ้ำซ้อน กำกับติดตาม นิเทศ การปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ และสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีเป้าประสงค์ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ ทิพย์รอด (2553 : 1-2) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะผู้บริหารยุคปฏิรูป การศึกษา ไว้ว่า คุณลักษณะสำคัญที่ผู้บริหารยุคใหม่ควรศึกษาและนำไปปฏิบัติ คือ เป็น

ผู้ประสานที่ดี ในโรงเรียนหนึ่งแห่งจะมีคน 10 คนหรือ 100 คนก็เหมือนกันคือ ผู้บริหารจะต้องทำงานกับคน แต่ที่ไม่เหมือนกันคือ ผู้บริหารคนใดจะสามารถประสานให้คนเหล่านั้นเข้ากันได้มากที่สุดเท่านั้น ถ้าผู้บริหารมีเทคนิค มีความสามารถในการครองใจคน โดยใช้หลักการ “ประสานใจสู่การประสานคน” ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว สิ่งที่จะได้ตามมาคือความสามัคคีในหมู่คณะที่จะรวมพลังกันขับเคลื่อนการ พัฒนางานด้านการศึกษาสู่ ความสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์

2.7 ด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจกับเรื่องที่ต้องการสื่อสาร การติดต่อสื่อสารด้วยลายลักษณ์อักษรต้องชัดเจน เข้าใจง่าย สามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง การติดต่อด้วยวาจาหรือคำพูด ต้องมีความสุภาพอ่อนโยน การมอบหมายงานแก่บุคลากรควรเหมาะสมกับความสามารถและความถนัด ต้องรู้จักใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการบริหาร องค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ (2551 : 4-10) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ต้องสร้างเข้าใจในหมู่ครูและบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ใช้ระบบการติดต่อสื่อสารแบบเปิด-แบบสองทาง ต้องมีความสามารถเป็นผู้นำในการประสานประโยชน์ในการดำเนินงาน ในการแก้ไขปัญหา ในการร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการบริหารการศึกษาของโรงเรียน

2.8 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ผู้บริหารควรมีความรู้ด้านเทคโนโลยีสามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดให้มีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อการใช้งาน ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสได้ใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553 : 274-275) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษามีอาชีพ ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พอสรุปได้ดังนี้ ผู้บริหารเป็นผู้นำทางเทคโนโลยี แม้ว่าผู้บริหารจะไม่มีอำนาจในการใช้เทคโนโลยีแต่ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ และสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษามีอย่างเพียงพอ เพราะว่าเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญในการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับ และสอดคล้องกับ สุรศักดิ์ ป่าเฮ (2543 ข : 27-31) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษามีอาชีพ ด้านความสามารถในการจัดระบบการสื่อสารให้ได้ผล เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้ทั่วถึงทุกระดับขององค์กร หน่วยงาน/สถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษามีอาชีพต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) เป็นอย่างดี

2.9 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า ผู้บริหารควรดำรงชีวิตอยู่ในครรลองครองธรรม ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม มีสติ สัมปชัญญะ มีความเมตตากรุณา เอื้ออาทรต่อผู้ได้บังคับบัญชา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ตั้งใจ

ปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรม มีความสุขุมรอบคอบ ดำรงชีวิตอย่างพอเพียง ละเว้นจากอบายมุข และ สิ่งเสพย์ติด สร้างความศรัทธา และการยอมรับจากบุคคลทั่วไป และ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ได้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับ ธีระ รุญเจริญ (2553 : 133-163) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีดี มีคุณลักษณะหลักที่สำคัญ ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารจัดการ มีความเมตตา กรุณา มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์ อุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการครองตนที่ดี ไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข สิ่งเสพย์ติด ได้รับความศรัทธาและยอมรับด้านคุณธรรม จริยธรรม จากบุคคลทั่วไป สอดคล้องกับ และสอดคล้องกับ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2543 ก : 27-31) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร ผู้บริหารสามารถที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชาใช้เป็นแบบอย่าง ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่การทำงานแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเอง ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มากขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะในด้านที่บุคลากรทางการศึกษา มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านวิสัยทัศน์ พบว่า มีระดับความคิดเห็นด้านวิสัยทัศน์น้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะผู้บริหารกำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร โดยการศึกษาต่อ การอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัด ควรส่งเสริมและพัฒนา ให้บุคลากรทางการศึกษา ได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาต่อ การอบรม สัมมนา ตลอดจนการศึกษาดูงาน โดยการจัดงบประมาณสำหรับการ อบรม สัมมนา และการศึกษาดูงาน ไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากุศลกรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เพียงพอ และ จัดสรรลงมาสู่สถานศึกษาในสังกัดอย่างทั่วถึง รวมไปถึงการจัดหาทุนการศึกษาสำหรับการศึกษาต่อของบุคลากร

1.2 ด้านการติดต่อสื่อสาร หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดโครงการ หรือมีเวทีเสวนา เพื่อให้ผู้บริหารได้แสดงความรู้ ความสามารถ เพื่อทำให้บุคลากรทางการศึกษา ได้เห็น ความสำคัญของการติดต่อสื่อสาร

1.3 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารควรส่งเสริมการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการในโรงเรียน พร้อมทั้งปรับปรุง เว็บไซต์ของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ทันสมัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะทำการศึกษาวิจัย ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ด้านวิสัยทัศน์ ต่ำกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสำคัญด้านวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยพิจารณาตัวแปรอื่นๆ ให้มากขึ้น เช่น ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และนักเรียนเป็นต้น

2.3 ควรทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้กรอบแนวคิดด้านอื่นๆ

2.4 ควรมีการวิจัยในเรื่องนี้ โดยใช้สถิติขั้นสูง เพื่อหาความสัมพันธ์ และปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่อาจส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา